

31.10.2022

VUODEN 2023 TYÖELÄKEVAKUUTUSMAKSUN VAHVISTAMINEN

Työntekijän eläkelain (TyEL) mukainen työeläkevakuutusmaksu määräytyy sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien laskuperusteiden mukaan. Perusteet vahvistetaan työeläkevakuutusyhtiöiden hakemuksesta.

Hakemuksen sisältö

Työeläkevakuutusyhtiöiden hakemuksen mukaan vuoden 2023 keskimääräinen TyEL:n mukainen perittävä työeläkevakuutusmaksu (TyEL-maksu) olisi 24,84 prosenttia palkkasummasta. Vuoden 2023 maksu sisältää työntekijän eläkelain mukaisen vakuutusmaksun tilapäisestä alentamisesta vuonna 2020 (195/2020) annetun lain 1 § 2 momentin mukaisen työeläkemaksun alennuksesta syntyneen vajeen kuolettamista 0,44 prosenttiyksikköä. Vuoden 2023 maksu ja alennuksen kuoletus ovat 0,01 prosenttiyksikköä pienemmät kuin vuonna 2022.

Vuonna 2020 työeläkevakuutusmaksun tasosta säädettiin kesken vuotta poikkeuksellisesti lailla työntekijän eläkelain mukaisen vakuutusmaksun tilapäisestä alentamisesta vuonna 2020 (195/2020). Kyseisellä lailla alennettiin TyEL-maksua 1.5.2020 alkaen 2,6 prosenttiyksikköä ja alennus oli voimassa vuoden 2020 loppuun asti. Maksualennus kohdistui työeläkevakuutusmaksun työnantajan osuuteen eikä alennuksella ollut vaikutusta työntekijän työeläkevakuutusmaksuun. Lailla helpotettiin yksityisellä sektorilla toimivien työnantajien asemaa koronaviruspandemian aiheuttamassa tilanteessa.

Työntekijän eläkelain mukaisen vakuutusmaksun tilapäisestä alentamisesta vuonna 2020 annetun lain mukaan työeläkemaksun alennuksesta syntynyt vaje maksukertymään kuoletetaan korottamalla työnantajan työeläkevakuutusmaksua vuosina 2022–2025 siten, että tilapäisen alennuksen vaikutus saataisiin täysimääräisesti kompensoitua. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen tasausvastuun pienentymisen euromäärästä (851/2021) mukaan työeläkemaksun tilapäisestä alennuksesta syntyneen vajeen kokonaismäärä on 1 075 miljoonaa euroa. Vaje kuoletetaan korottamalla työnantajan työeläkevakuutusmaksua arvion mukaan noin 0,45 prosenttiyksikköä per vuosi. Vuonna 2023 tilapäistä maksualennusta kuoletetaan toista kertaa.

Vuoden 2023 työeläkevakuutusmaksun osat

Työeläkevakuutusmaksu muodostuu vanhuuseläke-, työkyvyttömyyseläke- ja tasausosasta. Lisäksi maksulla katetaan työeläkevakuutusyhtiön hallintokulut, lakisääteiset maksut ja maksutappiot. Maksun vanhuuseläkeosa ja työkyvyttömyyseläkeosa on määritelty työntekijän iästä ja vanhuuseläkeosa myös sukupuolesta riippuvaksi. Tämä ei vaikuta kuitenkaan kokonaismaksuun samankokoisilla ja samaan työkyvyttömyysmaksuluokkaan kuuluvilla työnantajilla, koska erot tasataan maksun tasausosalla.

Vanhuuseläkeosa

Esityksen mukaan maksun vanhuuseläkeosa olisi 3,60 prosenttia palkkasummasta vuonna 2023. Tämä olisi 0,02 prosenttiyksikköä korkeampi kuin edellisvuonna, koska vanhuuseläkeosan suuruus kasvaa vähitellen vakuutettujen ikärakenteen muuttuessa vanhemmaksi.

Työkyvyttömyyseläkeosa

Maksun työkyvyttömyyseläkeosaksi esitetään 0,90 prosenttia palkkasummasta, mikä on 0,15 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuonna 2022. Kyseisellä maksulla työkyvyttömyyseläkkeitä varten perittävän maksutulon oletetaan olevan samaa suuruusluokkaa kuin oletettu eläkemeno. Työkyvyttömyyseläkkeen tuloksen vuonna 2023 ennakoitaan olevan keskimäärin lähellä nollaa.

Muut maksun osat

Vuodesta 2023 alkaen vakuutusmaksun hoitokustannusosa määritellään työeläkeyhtiökohtaisissa laskuperusteissa, joille on haettu sosiaali- ja terveysministeriön vahvistus erikseen. Yhtiöille vahvistettujen perusteiden mukaisten hoitokustannusosien tason arvioidaan olevan vuonna 2023 keskimäärin noin 0,25 % palkoista (0,51 % vuonna 2022 yhteisen perusteen mukaisesti). Vuodesta 2023 alkaen hoitokustannustuloon luetaan lisäksi erillisenä eränä pienten vakuutusten osalta tasauksesta tuleva korvaus sekä edelleen myös maksun työkyvyttömyysosaan sisältyvä korvaus, joka perustuu työkyvyttömyyseläke- ja kuntoutuspäätösten määriin.

Lakisääteisten maksujen osalla katetaan Eläketurvakeskuksen kustannukset, työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan oikeushallintomaksu ja Finanssivalvonnan valvontamaksu. Näiden taso on lähes ennallaan eli noin 0,043 % palkoista (0,044 % vuonna 2022).

Maksutappio-osan suuruus riippuu vakuutuksenottajan palkkasummasta. Maksutappio-osa on keskimäärin noin 0,08 % palkoista (0,095 % vuonna 2022).

Hyvitykset

Vakavaraisuuspääomaan karttuneesta tuotosta annetaan osa vakuutusmaksun alennuksena eli hyvityksinä. Myös työeläkevakuutusyhtiön hoitokustannuksiin kerätyistä maksuista mahdollisesti kertynyt ylijäämä huomioidaan hyvitysten määrässä. Hake muksen mukaan hyvitysten arvioidaan olevan vuonna 2023 keskimäärin 0,6 prosenttia, eli hyvitysten arvioidaan pienenevän 0,2 prosenttiyksikköä vuodesta 2022.

Hyvitysten lopullinen taso määräytyy kunkin työeläkevakuutusyhtiön vakavaraisuusaseman perusteella hetkellä 31.12.2022. Lisäksi siihen vaikuttaa yhtiön vuonna 2022 toteutunut hoitokustannusylijäämä.

Tasausosa

Vakuutusmaksun tasausosalla kustannetaan se osa kunkin vuoden eläkemenosta, jota ei ole rahastoitu. Näiden eläkkeenosien kustantamisesta vastaavat eläkelaitokset yhdessä. Käytännössä tasausosan suuruus määräytyy sovitun maksutason ja muiden

osien¹ erotuksena. Vakuutusmaksun tasausosalle esitetään arvoa 20,57 prosenttia. Tasausosa sisältää työntekijän eläkelain mukaisen vakuutusmaksun tilapäisestä alenemisesta vuonna 2020 annetussa laissa säädetyn maksun alennuksen kuoletuksen. Muutokset maksun työkyvyttömyyseläkeosassa, keskimääräisessä hoitokustannusosassa sekä hyvityksissä kasvattaa maksun tasausosaa 0,20 prosenttiyksiköllä vuodesta 2022.

Keskimääräiset maksun osat olisivat siten:

	2021	2022	2023
Vanhuuseläkeosa	3,5	3,58	3,60
Työkyvyttömyyseläkeosa	1,2	1,05	0,90
Tasausosa	19,1	20,37	20,57
Muut osat	0,8	0,6	0,37
Hyvitykset	-0,2	-0,8	-0,6
Yhteensä	24,4	24,85	24,84
Maksun alennus	–	–	–
Keskimääräinen perittävä maksu	24,4	24,85	24,84
Työnantajan osuus keskimäärin	16,95	17,4	17,4
Alle 53- ja yli 62-vuotiaan työntekijän osuus	7,15	7,15	7,15
53–62-vuotiaan työntekijän osuus	8,65	8,65	8,65

Työeläkevakuutusmaksun keskimääräiseksi perittäväksi maksuksi muodostuisi 24,84 prosenttia vuonna 2023. Työntekijän maksuosuuksiin ei tulisi muutosta siitä, mitä vuodelle 2022 vahvistettiin. Työnantajan keskimääräinen maksuosuus olisi edelleen noin 17,4 prosenttia vuonna 2023.

Muut hakemuksen asiat

Laskuperusteeseen esitetään lisäksi osaketuottosidonnaisen lisävakuutusvastuun laskentaan liittyvän tasauskertoimen arvo vuodelle 2021.

Annetut lausunnot

Esityksestä on pyydetty lausunnot Eläketurvakeskukselta ja Finanssivalvonnalta. Kyseisillä tahoilla ei ole huomautettavaa hakemuksesta.

¹ Kaikki muut osat vähennettynä hyvityksillä.

Tulevaisuuden näkymiä

Työntekijän eläkelain mukaisen vakuutusmaksun tilapäisestä alentamisesta vuonna 2020 annetun lain mukaan työeläkemaksun alennuksesta syntynyt vaje maksukertymään kuoletetaan korottamalla työnantajan työeläkevakuutusmaksua vuosina 2022–2025 siten, että tilapäisen alennuksen vaikutus saataisiin täysimääräisesti kompensoitua. Korotuksen arvioidaan olevan noin 0,45 prosenttiyksikköä per vuosi. Jos talouden toipuminen kriisistä on heikkoa seuraavat vuodet eli palkkasumman kehitys kyseisinä vuosina jää matalaksi, vaatisi takaisinmaksu joidenkin vuosien osalta hieman suuremman korotuksen työnantajan maksuun.

Eläketurvakeskuksen lokakuussa 2022 julkaiseman pitkän aikavälin laskelman mukaan työeläkevakuutusmaksun taso säilyisi vakaana 2040-luvulle saakka ja sen jälkeen siihen kohdistuisi tasaisesti kohoava nousupaine. Laskelman perusteella työeläkejärjestelmän rahoitustilanne näyttää positiivisemmalta kuin edellisen, vuonna 2019 julkaistun laskelman mukaan. Matala syntyvyys ja sijoitustuottojen epävarmuus voivat kuitenkin tuoda rahoitukseen haasteita tulevina vuosikymmeninä.

Esitys

Sosiaali- ja terveysministeriö on tutkinut hakemuksen ja katsoo, että se tulisi vahvistaa sellaisenaan.